

Askeby

Besiktning av kalkmåleri 2014-04-08
Gunnar Nordanskog & Eva Ringborg

Bild 1: detalj av triumfkrcifixet

Sammanfattning av åtgärdsbehov

Långhus och kor: sprickbildning

I sakristian finns sprickor i fönsternischens övre del, som delvis går genom måleriet (bild 2).

Åtgärd: besiktning av fastighetsansvarige årligen.

Bild 2:
spricka över
fönstret i
sakristian.

Klimat

De problem som tidigare har noterats med fuktgenomslag i murverket tycks åtminstone för tillfället vara avhjälpna, sannolikt genom förbättrad dränering och 2012 års putsrenovering. Trots isoleringen över valven märks också ett visst drag vid några av skvallerhålen.

I långhusets norra valvkappor finns dock missfärgningar som ser ut som fuktgenomslag. Dessa bör bevakas för att se om de breder ut sig ytterligare.

Övrigt

De medeltida skulpturerna i korets nischer har en del lösa delar och flagar i färgen. Vidare finns smärre färgbortfall på triumfkrucifixets ländkläde.

Åtgärd: akut konserveringsbehov, kontakta stiftsantikvarien.

Beskrivning av kalkmåleriet

En sedan länge försvunnen inskrift ska ha omnämnt att kyrkan försågs med valv år 1444 genom murarmästaren Mattias Johansson. I långhuset finns tre kryssvalv försedda med bandmåleri och växtornamentik längs ribborna samt stiliserade träd vid gördelbågarnas spetsbågar och på slutstenarna.

Bild 3: översiktbild mot öster

En mer omfattande dekor finns sakristian, som emellertid inte kan dateras närmare än till senmedeltid. Rummet är välvt med två kryssvalv med dekorationer. Vid smygen kring sakristians östfönster avbildas Kristus och de visa och fåvitska jungfrurna, samt söder om fönstret ett kvinnligt helgon jämte en mindre kvinnofigur (bild 5). Vid en restaurering 1991 frilades en bladranka över ingången mot kyrkan genom man gjorde en strappo av en övermålning från 1672, dvs. målningen togs ned och fästes på nytt underlag, nu upphängt på norra väggen i sakristian (Nisbeth 1993).

Bild 4:
sakristievalvet mot
väster

Bild 5: sakristians
fönster

Bild 6: dekor
ovan dörren
från sakristian
till kyrkan,
framtagen
1991

Bild 7, över
sakristians
norddörr
hänger den
minnesmålning
över pastor
Abraham
Aschanius som
avlägsnades
1991 och
uppsattes på en
tavla (en s.k.
strapp).

Skadebild

Måleriet är i gott skick. Valvkappor och väggar har ett finns nät av sprickbildningar, vilka dock inte ger anledning till oro, förutom den spricka som löper över sakristians fönster.

I långhusets norra valvkappor finns ett par missfärgningar som kan bero på äldre läckage, vilket bör hållas under bevakning (bild 8 och 9).

Bild 8: långhusets norra valvkappor med missfärgningar

Bild 9: detalj av sprickbildning och missfärgning (detalj av bild 8).

Rapport sammanställd av Gunnar Nordanskog 2014-03-21
Granskad av Eva Ringborg

Källor

Askeby konserveringsrapporter, ATA dnr 6689/91, 997/50

Nisbeth, Åke 1993: *Askeby kyrka*. Kyrkoberskrivning, 3:e upplagan. Linköpings stifts kyrkoberskrivningskommitté

Peterson, Sten 2003: Kalkmåleriinventering, Linköpings stift.